

Verslag van de inventarisatie van met name de boomkickers in de Zuidelijke Maasduinen 2020 uitgevoerd door werkgroep amfibieën en reptielen van IVN Maasduinen

Inleiding.

Het jaar 2020 verliep voor de leden van de werkgroep amfibieën en reptielen van IVN Maasduinen anders dan normaal. Door de corona werd meer individueel en in kleinere groepen geïnventariseerd. In het verslag wordt steeds het maximale aantal dieren vermeld wat in het veldbezoek werd gezien of gehoord. Verder wordt aangegeven rondom welke poelen voortplanting is vastgesteld en waar juveniele werden waargenomen. De tabellen geven dus aan het maximale aantal dat op een dag is waargenomen. Dat betekent, in de tijd gezien, dat het totale aantal ter plaatse een stuk hoger kan zijn.

Vrijwilligers van het onderzoek.

In 2020 hebben deel genomen aan de inventarisaties namens de werkgroep amfibieën en reptielen van IVN Maasduinen Annet Weijkamp, Jos Geurts, Gerard van Doren, Jan Heuvelmans, Wiel Ceron, Leugene faasen, Henny Martens, Henk Hiddema, Gerard Roes, Theo Iommen en Ton Wetjens. Dit is een mooi aantal vrijwilligers maar is ook wel nodig omdat het onderzoeksgebied steeds groter wordt.

Algemene indruk 2020.

Het zag er in het begin van 2020 zeer hoop vol uit. De poelen stonden door de vele regen die in de winter gevallen was voller met water dan anderen jaren. Helaas door het ontzettend droge voorjaar en de droge zomer zijn uiteindelijk zowat alle poelen voor de boomkikker helaas veel te vroeg droog gevallen.

Begin april waren op verschillende plaatsen de dieren al volop aan roepen. Maar op enkele andere plaatsen was het nog opvallend stil. De beste methode om roepers te inventariseren is om ávonds per fiets op pad te gaan. Per auto heb je vaak te maken met moment waarnemingen.

Migratie

De migratie zet door. Zo hebben de boomkickers aan de overzijde van het Zwart water waar de knoflookpad leeft het domein volledig ingenomen. Overal waar water stond waren roepers te horen. Maar ook op de oude viswater de Ludt, waar de vis club is vertrokken en het Limburgs Landschap de vissen er af heeft gevangen en de

vijverrand amfibie vriendelijk is gemaakt zaten nu voor het eerst volop boomkickers te roepen. In het Straelensbroek zaten wederom enkele roepers maar hier zit geen groei. Het ontbreekt hier gewoon aan een geschikte voortplantingspoel voor de boomkikker. Tenslotte doordat veel poelen te vroeg droog vielen zagen we een behoorlijk trek op het eind van de roeperiode richting de Ravenvennen. Er werd behoorlijk geroepen in vennen op het laatst. Het jaar er voor werd hier maar enkele roepers gehoord. Mogelijk komt dit omdat in de vennen toen nog water stond en de dieren daar naar toe zijn getrokken.

We horen en zien ook steeds boomkickers op het Duits grond gebied langs het smokkelpad. Of ze werkelijk in staat zijn het moerasgebied Dammerbruch te bereiken is nog een open vraag.

Verder is er op een avond een bezoek gebracht aan Dubbroek en Kaldenbroek. In Kaldenbroek werden bij uitstappen uit de auto een 6 tal roepers gehoord. Dit was zeer verassend. Vrienden van mij, die daar wonen aan de westzijde, vertelde mij dat zij in het najaar kikers op de bramen hadden zien zitten!!! Vandaar dat mijn interesse was gewekt. In het Dubbroek werd echter niets gehoord maar is een geweldig mooi gebied voor de boomkikker.

De boomkikker populatie bij brongebied de Aalsbeek doet het prima. Hier werd dit jaar ook de eerste knoflookpad gehoord (Hovens). Hier loopt knoflook uitzettingsprogramma in samenwerking met Ben Crombach.

Het aantal knoflookpadden wat wordt gehoord tegenover het Zwart water heeft ook een stijgende lijn. Dit jaar werden er 13 roepende mannetjes onder water geteld in de diverse poelen door Jos Geurts en Ton Wetjens.

Mooie gezonde boomkikker

Inventarisatie's roepende boomkickers.

Op 6 april heeft de eerste inspectie plaats gevonden per fiets door Jos Geurts en Ton wetjens. In het Kranenveld aan de westzijde bij poel 20 werden meer als 30 roepers geteld terwijl er slechts enkele riepen aan de oostelijk deel op dat moment.

Tegen over het Zwart water met name in de poel 7 en 8 zaten samen meer dan 30 roepers. Maar nog verrassender was het dat in elke poel tegenover het Zwart Water roepers zaten. Vorig jaar waren hier pas enkele dieren te horen.

Ook in het Vreewater bij G2 t/m G4 volop roepers (meer als 15 stuks) idem bij poel C1 en C2. In de Meerkoelen bij poel Q en R was het helemaal feest.

Opvallend was dat in het 't Hanik en het Straelensbroek op dat moment nog geen roepers werden gehoord. Al thans zo vroeg in het voorjaar. Ook geen roepers op dat moment aan de noordzijde van het Vreewater.

Nieuw was dat er volop roepers waren te horen voor het eerst in de oude visvijver de Lult waar de visverenging gestopt was. Aan de zuidzijde van de Raven vennen (slenk) was het toen nog stil.

Nieuwe ontwikkelingen.

Rondom het smokkelpad bij Jagersrust werden volop boomkickers waargenomen ook op de Duitse zijde. Er is daarom een extra poel aangelegd op het smokkelpad.

Om de migratie richting Straelensbroek te bevorderen is er overleg met Gemeenste Straelen langs de grens een voortplantingspoel als stap steen aan de Duitse zijde aangelegd en aan de Zuidzijde voor het Dammersbruch.

En liggen nu plannen om nog enkele poelen als stap steen aan te leggen ook als drinkplaats voor de akkervogels.

Rugstreepadden.

Op de volgende plaatsen werden bij de roepende boomkickers ook rugstreepadden gehoord.

Poel 21 Kranenveld

Poel T Meerkoelen

Ravenvennen meerdere plaatsen

Poel A en F in 't Hanik (Valkenberg)

Zuid zijde Straelensbroek.

Komend jaar gaan we intensiever zoeken waar rugstreepadden roepen.

Salamanders en andere kikkers en padden.

Doordat de poelen eerder droog vallen de laatste jaren zien we ook minder salamander larven in het water zitten. De bruine kikker, pad en heide kikker kunnen in de meeste poelen op tijd het water verlaten. Maar met name in poel Q en R in de Meerkoelen zijn ontzettend veel boomkikkerlarven verdroogd. Meer dan 1000 stuks. We hebben als IVN Maasduinen aangeboden om e.v.t. in het diepere deel vijverfolie te leggen en nog meer geulen te graven om de belangrijkste voortplantingspoel hier te behouden. Idem wordt in België dit met succes gedaan. Kam- en vinpootsalamander werden waargenomen aan de oostzijde van de Ravenvennen in reps. Het zogenaamde palingven de kam en de vinpoot in een kleine ondiep ven meest oostelijk.

Slangen

Dit jaar werd melding gemaakt dat een fotograaf een ringslang heeft gefotografeerd in het Vreewater. We willen nog steeds weten wie die fotograaf was om zeker te zijn dat het een ringslang was! Verder heeft Monica Hertel van de Nabu gemeld dat aan de Duitse zijde (tuinbouwgebied Straelen) 2 ringslangen zijn waargenomen. Komend jaar starten we met een onderzoek in eerste instantie op de Hamert o.l.v. van Ton Lenders naar de gladde slang. Onder de platen die er nu liggen in het gebied Vreewater tot Lingvortterweg Arcen worden tot heden geen slangen waargenomen.

Inventarisatie juveniele.

Helaas was 2020 in het voorjaar en de zomer nog droger dan de voorgaande jaren. Zo wat alle poelen vielen hierdoor veel te vroeg droog. Niet leuk om dan toch te gaan inventariseren. In principe had in de zomer alleen poel S en poel G1 nog water. Opvallend was dat er rond poel R, ondanks dat deze heel vroeg droog viel, er toch piep kleine boomkikkers op de bramen zaten. Als de poel droog valt komen blijkbaar de oudste larven toch versnelt als piep klein kikkertje het land op.

Wat steeds duidelijker wordt is dat het heel belangrijk is op welk moment op de dag en onder welke weersomstandigheden juveniele worden geïnventariseerd. Bij warm weer is de kans stuk kleiner en zeker in de loop van de middag. S'morgens vroeg zitten veel juveniele in het gras. Op moment dat de zon 10 minuten schijnt komen ze massaal voor de dag op de bramen. Dit hebben we dit jaar mee gemaakt bij poel S. Enkele dagen er voor meermaals geïnventariseerd maar op een morgen bij ideaal weer telde Gerard Roes en Ton Wetjens hier in een uur tijd meer als 300 juveniele. Soms met 6 tot 7 bij elkaar.

Overzicht per poel van het aantal maximaal getelde roepers en juveniele tijdens inventarisatie rondes.

In de tabellen zijn alleen de poelen vermeld waar iets is waargenomen.

Gebied Vreewater

Poelen Vreewater	Max aantal roepers	Max juveniele
Poel A	8	4
Poel C1-C2	18	40
Poel G1	6	-
Poel E	5	-
Poel P	3	-
Poel H	12	5
Poel G2 t/m G4	20	-
Poel O	4	55
Poel L	2	-
Poel N	3	-
Totaal	81	104

Bij poel O zijn enkele jaren voor een tel proefproject juveniele uitgezet.

Merkwaardig is dat er toch maar weinig roepers rondom de poel vertoeven.

Gebied Ravenvennen

Poelen Ravenvennen	Max aantal roepers	Max juveniele
De Iudl	10	-
Slenk	4	2
Noord –West deel	8	-
Noord –Oost	6	-
Totaal	28	2

In de Ravenvennen roepen ook rugstreeppadden.

Gebied t Hanik

Poelen t Hanik	Max aantal roepers	Max juveniele
Poel A	8	-
Poel B	5	-
Totaal	13	0

In beide poelen werden ook rugstreeppadden gehoord.

Gebied Straelensbroek

Poelen Stralensbroek	Max aantal roepers	Max juveniele
zuidzijde	2	-
Noordzijde van Lingvortterweg	3	-
Totaal	5	-

Aan de zuidzijde werden rugstreeppadden gehoord.

Gebied Meerkoelen

Poelen Meerkoelen	Max aantal roepers	Max juveniele
Poel Q	>15	-
Poel R	>35	>15
Poel S	>20	>200
Poel V	5	-
Poel T	8	-
Totaal	83	215

Poel heeft S heeft langste tijd water gehouden. Dit jaar verrassend veel juveniele.

Gebied Zwart Water

Poelen Zwart water	Max aantal roepers	Max juveniele
Poel 8	12	-
Poel 7	8	-
Poel 9	10	-
Poel 1	2	-
Poel 2	2	-
Poel 3	3	-
Poel 4	1	-
Poel 5	3	-
Zwart water noord	3	-
Totaal	44	0

In dit gebied nog weinig braamstruweel. Bemoelijk het vinden van juveniele.

Gebied Kranenveld

Poelen Kranenveld	Max aantal roepers	Max juveniele
Poel 13	4	-
Poel 15	1	-
Poel 20	>30	>15
Poel 21-23	>20	>25
Poel 22	>5	>40
Totaal	60	80

In poel 21 zitten ook roepende rugstreepvanden. De waterstand was dit jaar snel veel lager dan het jaar er voor. Of het komt doordat boer van de Ven volop het gewas water heeft gegeven is onduidelijk.

Met vriendelijke groet,
Namens de amfibieën en reptielen werkgroep
IVN Maasduinen
Ton Wetjens